

Sygn. akt I C 28/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Olga Rybus

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Szczepanek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 lutego 2020 r. w O.

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

przeciwko Skarbowi Państwa- Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w O.

o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji

I. zwalnia od egzekucji prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem geodezyjnym (...) położoną w O. przy ul. (...) oraz własność budynków stanowiących odrębną nieruchomość posadowionych na w/w nieruchomości- dla których Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...) - zajęte przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. w dniu (...) (nr wezwania (...) - (...). (...) (...)cz. Nr (...))

II. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa- Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. na rzecz powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. kwotę 20192,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

sędzia Olga Rybus

Sygn. akt I C 28/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. wniosła o zwolnienie z zajęcia prawa wieczystego użytkowania gruntu oraz własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość tj. działki nr (...), położonej w O. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...), zajętych na podstawie zajęcia z dnia (...) (...) - (...).1. (...) (...)w celu wyegzekwowania należności ze szczegółowo wskazanych w pozwie tytułów wykonawczych wydanych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. z dnia (...) oraz wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa- Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. na podstawie tytułów wykonawczych z dnia (...) wszczął niezgodnie z prawem egzekucję przeciwko P.H.U (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. i skierował ją do prawa wieczystego użytkowania nieruchomości i odrębnej własności budynków przysługujących powódce. Powódka wystąpiła o zwolnienie wymienionych praw z zajęcia jednakże Naczelnik Urzędu Skarbowego oddalił jej wniosek. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej postanowieniem z dnia (...) utrzymał w mocy zaskarżone przez powódkę postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego. Wystawienie tytułów wykonawczych nastąpiło bez podstawy prawnej a zatem są one nieważne. Już wcześniej wystawione były tytuły wykonawcze, w oparciu o które toczyła się egzekucja i które istnieją do chwili obecnej. Niedopuszczalne zatem było wystawienie nowych tytułów wykonawczych obejmujących te same należności tj. tytułów wykonawczych w oparciu o które pozwany prowadzi egzekucję przeciwko powódce. Spowodowało to pogorszenie sytuacji prawnej zobowiązanego z powodu poddania

egzekucji rygorom egzekucji administracyjnej a nie sądowej. Z tych względów art. 38a ustawy Ordynacja podatkowa obowiązujący od 01.02.2016r. nie może znaleźć zastosowania w przedmiotowej sprawie. Nadto na podstawie w/w tytułów wykonawczych nie została wszczęta egzekucja przeciwko P.H.U (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. z uwagi na niedoreczenie zobowiązaniem tytułów wykonawczych. Tym bardziej zatem egzekucja nie powinna być prowadzona przeciwko powódce. Nadto wierzytelność zabezpieczona hipoteką na nieruchomości powódki nie istnieje albowiem jest przedawniona. Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego hipoteką nie stoi na przeszkodzie jego przedawnieniu co wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 08.10.2013r. wydanym w sprawie SK 40/12. Art. 70§8 ustawy Ordynacja podatkowa jest niekonstytucyjny zaś art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nie może go zastępować. Zdaniem powódki nie doszło także do przekształcenia hipoteki zabezpieczającej w hipotekę egzekucyjną. Przedmiotowe zabezpieczenie upadło gdyż ustanowione zostało w 2008r. a tytuły wykonawcze zostały wystawione w 2017r. Podsumowując powódka jako uzasadnienie swego powództwa podniosła zarzuty: nieistnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, wygaśnięcia wierzytelności, przedawnienia należności publicznoprawnej, nieistnienie (ewentualnie nieważność) tytułów wykonawczych w oparciu o które prowadzona jest egzekucja przeciwko powódce, nieistnienie hipoteki, nieprzekształcenie hipoteki zabezpieczającej w egzekucyjną, niedoreczenie tytułów wykonawczych, wszczęcie egzekucji niezgodnie z obowiązującym prawem i dokonanie zajęcia praw przysługujących powódce mimo nie wszczęcia egzekucji, nie zawiadomienie zobowiązanego o wszczęciu egzekucji, bezzasadne objęcie zajęciem odsetek i wskazała na naruszenie szeregu przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa, ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (w tym art. 38a Ordynacja podatkowa)

(pozew k. 4-10)

Pozwany Skarb Państwa-Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki (...) Sp. z o.o. w O. na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte i jest prowadzone prawidłowo. Na wniosek Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. z dnia (...). Sąd Rejonowy w O. dokonał wpisu: hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 1808956,00 zł oraz przymusowej zwykłej w wysokości 90274,72 zł na nieruchomości stanowiącej własność (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...). Podstawę wpisu stanowiły zaległości (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. z tytułu podatku od towaru i usług . W tym samym dniu , w którym wpłynęły w/w wnioski do sądu wieczystoksięgowego tj. (...) zawarta została umowa sprzedaży , mocą której zobowiązany (...) Sp. z o.o. zbył przedmiotową nieruchomość na rzecz (...) Sp. z o.o. w organizacji. Z uwagi na spełnienie wszystkich przesłanek doszło do przekształcenia zajęć zabezpieczających w zajęcie egzekucyjne. Na podstawie wystawionych tytułów wykonawczych było prowadzone postępowanie egzekucyjne , które umorzono zostało postanowieniem Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. z dnia (...). z uwagi na stwierdzenie, iż w postępowaniu dt należności objętej tytułami wykonawczymi nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne. Pismem z dnia 02.02.2015r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. wezwał dłużnika rzeczowego- powódkę- do zapłaty kwoty w wysokości 1546026,80 wraz z odsetkami podatkowymi. Spółka do chwili obecnej nie uregulowała należności. Następnie z uwagi na zmianę przepisów Ordynacji podatkowej , które weszły w życie w dniu 01.01.2016r., tj. zgodnie z nowo wprowadzonym art. 38a Ordynacji podatkowej odpadła występująca dotychczas przesłanka drogi sądowej w postępowaniu cywilnym w przypadku powództw skierowanych przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, będącemu właścicielem nieruchomości obciążonej hipotecznie. Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. wznowił postępowanie egzekucyjne do majątku dłużnika rzeczowego (...) sp. z o.o. w O. i obecnie prowadzi egzekucję w oparciu o tytuły wykonawcze z dnia 13.07.2016r. wystawiona na (...) sp. z o.o. w O., obejmujące zaległości z tytułu podatku od towarów i usług za lata 2004-2006 w kwocie należności głównej 1549889,60 zł. Zawiadomieniem z dnia (...). organ egzekucyjny dokonał zajęcia prawa wieczystego użytkowania gruntu oraz własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość tj. działki nr (...) dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...). Powódka nie wykazała, że nastąpiło przedawnienie zobowiązań podatkowych

W ocenie Sądu skierowanie egzekucji administracyjnej do prawa użytkowania wieczystego nieruchomości i odrębnej własności budynków na niej posadowionych dla których Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...) narusza prawa użytkownika wieczystego tj. powódki. Wskazać bowiem trzeba- i jest to okoliczność bezsporna- że Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. prowadzi przeciwko powódce jako dłużnikowi rzeczowemu egzekucję bez uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko niej. Tytuły wykonawcze w oparciu o które jest prowadzone postępowanie egzekucyjne z nieruchomości objętej KW (...) wystawione zostały przeciwko podatnikowi tj. PHU (...) sp. z o.o. w O. nie zaś przeciwko powódce (...) sp. z o.o. w O.. Usprawiedliwieniem tej sytuacji nie może być art. 38a Ordynacji podatkowej, który wszedł w życie w dniu 01 stycznia 2016r. W myśl tego przepisu zaspokojenie z przedmiotu hipoteki przymusowej następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, chyba, że z przedmiotu hipoteki prowadzona jest egzekucja przez sądowy organ egzekucyjny. Przed wejściem w życie omawianego przepisu prowadzenie egzekucji z nieruchomości obciążonej hipoteką przymusową zabezpieczającą wierzytelności podatkowe w przypadku gdy nie była ona własnością (w użytkowaniu wieczystym) podatnika w trybie egzekucji administracyjnej było niedopuszczalne. Egzekucja taka mogła być prowadzona jedynie przez komornika sądowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego- a więc dopiero po uzyskaniu tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi rzeczowemu gdyż tylko dysponowanie takim tytułem umożliwia prowadzenie egzekucji w trybie kodeksu postępowania cywilnego. Podkreślić trzeba, że uzyskanie tytułu wykonawczego (a więc w pierwszej kolejności tytułu egzekucyjnego następnie zaopatrzonego w klauzulę wykonalności) umożliwia dłużnikowi podnoszenie w postępowaniu, które poprzedza uzyskanie tego tytułu, argumentów i zarzutów stanowiących obronę przed zarzutami wierzyciela mogących prowadzić do wykazania słuszności stanowiska dłużnika – po odpowiednim ich zbadaniu przez sąd. Wprowadzenie przepisu (art. 38a Ordynacji podatkowej) zgodnie z którym zaspokojenie z przedmiotu podatkowej hipoteki przymusowej następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie oznacza, że obecnie możliwe jest prowadzenie egzekucji z nieruchomości przeciwko dłużnikowi rzeczowemu bez uzyskania przeciwko niemu tytułu wykonawczego. Omawiana zmiana dotyczy bowiem w ocenie Sądu jedynie zmiany trybu prowadzenia egzekucji przeciwko dłużnikowi rzeczowemu- co wynika także z literalnego brzmienia przepisu. Przy odmiennym rozumieniu tego przepisu trudno byłoby wytłumaczyć z jakich względów – w przypadku gdyby z przedmiotu hipoteki prowadzona była już egzekucja sądowa- to do egzekucji zobowiązań podatkowych niezbędnym by było uzyskanie tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi rzeczowemu zaś w przypadku gdyby taka egzekucja sądowa jeszcze nie była wszczęta to uzyskanie takiego tytułu wykonawczego nie byłoby konieczne. Takie różnicowanie sytuacji dłużników (w zależności czy toczy się przeciwko nim egzekucja sądowa czy też nie) byłoby niedopuszczalne. Brak jest również podstaw do uznania, że egzekucja administracyjna może się toczyć bez wystawienia tytułu wykonawczego przeciwko osobie do majątku której jest skierowana. Brak konieczności wystawienia tytułu wykonawczego oznacza prowadzenie egzekucji w sposób uproszczony, który nie gwarantuje ochrony praw dłużnika rzeczowego i w rzeczywistości narusza jego prawa do sprawiedliwego i rzetelnego rozpoznania jego sprawy. Podkreślić trzeba, że przytoczone stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17.10.2018r. I ACa 185/18, wyrok WSA w Olsztynie z dnia 03.07.2019r. I SA/OI 417/2019) oraz doktrynie (W. Stachurski w komentarzu do art. 38a Ordynacji podatkowej i S. Babiarz w komentarzu do art. 38a Ordynacji podatkowej) i Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni je podziela.

Bezspornym było w przedmiotowej sprawie i znajduje to potwierdzenie w tytułach wykonawczych załączonych do akt, że przeciwko powódce nie zostały wystawione tytuły wykonawcze zaś egzekucja z jej nieruchomości prowadzona jest na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych przeciwko podatnikowi. Zdaniem Sądu prowadzenie egzekucji bez tytułów wykonawczych narusza prawa powódki w związku z czym powództwo o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji zasługiwało na uwzględnienie. Wskazać trzeba, że powódka – zarówno w postępowaniu przed administracyjnym organem egzekucyjnym- jak i w pozwie w niniejszej sprawie wskazywała, że zastosowanie art. 38a Ordynacji podatkowej narusza jej prawa albowiem pogarsza jej sytuację w stosunku do sytuacji dłużnika w postępowaniu sądowym. I choć zdaniem Sądu sam art. 38a Ordynacji podatkowej sytuacji tej nie pogarsza to pogarsza ją interpretacja przepisu zastosowana przez organ egzekucyjny i pozwanego a sprowadzająca się do uznania, że nie jest konieczne wystawienie tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi rzeczowemu. W tym zakresie stanowisku powódki nie sposób odmówić słuszności.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł- na podstawie powołanych przepisów- jak w punkcie I wyroku. Przy przyjęciu przytoczonego poglądu prawnego brak było podstaw do dopuszczenia wniosków dowodowych zgłaszanych przez powódkę i brak jest podstaw do analizowania jej dalszych zarzutów.

O kosztach procesu (9375,00 zł- opłata od pozwu uiszczona przez powódkę, 10800,00 zł- koszty zastępstwa procesowego, 17,00 zł –opłata skarbową od pełnomocnictwa) orzeczono po myśli art. 98 kpc jak w punkcie II wyroku.

sędzia Olga Rybus